

sosiálarin

telf. 147 20. 11820
box 76, 3800 Tórshavn
p/f sosiálarin

Útgevandi:
Fyrirtaks-
og blaðstjórn:
Bládmenn: Tórfinn Smith (ábyrgd)
Høgni Djurhuus
Jóhann Mortensen
Jan Müller

Lýsingar: Árni Joensen

Uppseting: Sosiálarin

Prent: Dimmalætting

Vinnulív er annað enn bert at selja fløtakaramellur

JA, SJÁLVANDI! Kann nakar ivi vera í tí, vilja helst flestu fólk spyrja, og tað kundu eisini vit gjørt. Men við at lesa ein ávísan greinastubba í málgagn Fólkaflóksins seinasta friggjadag er øll orsök til at ivast í hvussu hesin flokkur ímyndar sær framtíðar vinnulív færoyinga.

Í HESUM GREINASTUBBA, sum vit her sipa til, verður millum annað sagt, at Sosiálarin nýtir óavmarkað kreftrir at víðgæra alternativar vinnuvegir. — móguligar sum ómóguligar. Sagt verður, at einki er ómóguligt, — vindmyllur, fiskaaling, fiskasølu, krækling o.s.f. Málgagn fólkaflóksins heldur tað vera lögdi, at Sosiálarin tekur undir við øllum nýghugsanum so leingi tær ikki bera seg ella hava figgarligan týðning fyri einstaklingar ella fóløg, og heldur blaðið fram: Tað lýtuna, ein vinna kastar nakað av sær í peningi og eitt figgarligt grundarlag er undir, sum ger, at einstaklingar kunnu liva av tí, vendir Sosiálarin øllum bakið.

TIL HETTA ER FYRST AT siga, at tað er beint, at Sosiálarin ger nóg burtúr øllum tí, sum vit meta kann hava týðning fyri framtíðar færoyksa samfelagið. Sum kunnugt hevur Sosiálarin, líka so lítið sum nakað annað blað, nakra makt til at seta hesar vinnuligar nýghusanir í verk, men vit hava móguleika til at veita monnum moralskan stuðul og somuleiðis gera okkara til, at lata politikara-eyga upp, — hjá teimum, sum sita á peningajáttandi maktini. Hetta vilja vit eisini loyva okkum at halda fram við.

MEN TÁ HETTA blað fólkaflóksins skrivur um alternativar vinnumóguleikar og profitt meta vit, at her ger blaðið ikki minst ávísan vinnulívsmann stóran órátt. Tað er ikki áttið, soleiðis sum Dagblaðið sigur, at vinnulívsmenn ikki er áhugaðir fyrr enn profittur er í væntu. Vit eru vitandi um nógvar vinnulívsmenn, sum hava sett nógvi í vága fyri at troysta aðrar og nýggjar leiðir. Tibetur er hetta eydnast teimum í fleiri førum, og skal tað eisini sigast, at hetta í nógvum førum ikki bert er ko nið teimum sjálvum til góðar.

AT FARA UNDIR nýggjar vinnugreinar er ofta, umframt at vera vágilligt, eisini ofta kostnaðarmikið, og hava hesi tiltøk tí havt almennan stuðul fyri neyðini. Hetta hava m.a. politikarar javnaðarfloksins havt eitt vakið eyga við, og veitt hjálp, tá hjálp hevur verið fyri neyðini.

MEN SAMBÆRT málgagn fólkaflóksins kunnu menn, sum fáast við alternativa vinnu, ikki rokna við stuði frá Fólkaflókinum. Sum skilt er hesin flokkur ikki sinnaður at stuða fyrr enn profittstøðið longu er rokkið.

ORSØKIRNAR TIL hetta kunnu vera fleiri. Hug-sast kann, at millum hesar menn, sum fáast við alternativa vinnu, eisini eru aðrir enn fólkaflóksmenn. Onnur orsök kann vera tað ómetaliga primitiva vinnulívsmynstrið sum stavnamaður fólkaflóksins ímyndar sær, — nevniliga tað, at tað ber til at byggja upp eitt samfelag við at hvør maður keypir importeraðar lutir frá øðrum. Sjálvandi hava vit eisini brúk fyri vørum framleiddar uttan fyri okkara egna landodda, um so talan er um motorar, gravimaskinur ella sum ábit ella fløtakaramellur, men hetta er ikki nóg mikið til at skapa framtíðar færoyksa vinnulívið. Her hevur í hvussu so er onkur missskiit okkurt.

Pensionistur:

— Vit hava eisini verið góðir tann tíð tað var

Tað er sjáldan, at vit, fólkapensionistar, fram-bera okkara áskoðan í bløðunum. Tibetur eru tað nakrir av okkara háttvirdu lögtingsmonnum, og ikki at gloyma J. Lindenskov fólkatingsmann, ið hava virkað fyri at bota um korini hjá pensionistunum. Vilh. Johannesen og Jákup hava vist á, at ríkisins partur av útreiðslunum til hækkan av pensionunum er játtaður, og hava verið nevnd tøl sum 19%.

Óivað valdu nógvir pensionistar teir sokallaðu liberalu og radikalu. Tað var lovað so nógvi gott, orðini vóru nógvi, og høg-gini vóru drúgv, ið okkara fráframa lögmaður fekk, men tey nervaðu hann ikki, óivað hugaði hann sum so, royni tit so hvat

tit duga. Tað var, sum tá ertur rapar úr posa, tá ávísur talari bar fram sitt stemmufiskari, tíværi var úrslitið av valinum tað at orðamongdin fall í góða jørð. Eitt kunnu vit skjótt vera á einum máli um, at størri framburð á sjógv og landi, enn tað fráframa landsstýrið gav okkum, fá vit ikki. At tað kostaði bæði strev og pening er krystalklart, sum maður plagar at siga. Tað er borið so í bandi, at her er fróðligt og livligt í Føroyum.

Fyri at venda aftur til tað upprunliga evnið so haldi eg, at samanlikna við minstuløn fiskimanna, sum nú er gott og væl 8000 kr., liggur fólkapensionin og lágt. Væl veit eg, at fiskimaðurin ikki fær ovmikið fyri sitt stríð og

strev burtur frá heiminum og sinum, og er tað givið, at hann hevur tann best móguliga stuðul uppi-bornan. Fólkapensionistar, ið nú eru í 70—80 ára aldursbólkinum vóru í bestu árum undir síðsta heimsbardaga, verkamenn og arbeidsmenn vóru vit. Mong isfiskalastin mundi verið rotnað, um vit ikki so ágritnir høvdu arbeitt umboð í bátum, skipum og trolarum, fyri at teir kundu sleppa avstað. Tá var ikki sum nú, nú kannst tú seta teg og ringja knøttin runt eftir eykalutum, tær tørvar. Nei, vegna at flest allir bátar og skip høvdu danskar, norskar og svenskar motorar tá, máttu vit gera eykalutir sjálvir. Ofta var tað strævið, og manga náttina

varð arbeitt, fyri at skip kundu fara avstað. Tað er ikki smávegis, ið vit hava góðið í skatti og fólkapensionsgjaldi síðan tá, so latið okkum fáa ta pensión, ið vit av røttum eiga. Winston Churchill skuldi einaferð siga: »vit eiga nógvi góð flogfær, og nógvar góðar flogskip-arar, men eiga vit ikki gott fólk til at røkja okkara flogfær, tapað vit kriggið«, og tað mundi ikki vera so ósatt sagt. Eg skal ikki skriva meir á hesum sinni, men vóni, at eg við hesum havi mint okkara háttvirdu landsstýrismenn um, at vit pensionistar eisini hava verið góðir at hava tann tíð tað var.

Pensionistur

Hevur várharra mist mælið?

Hóast tað sigst, at várharra er hin sami meðan alt annað broyttist, so má kortini sigast, at munur er á eldtingunum á Sinai-fjalli og nú, har hann, sambært Imma Dam, mest roynir seg sum radioamatør og valuta spekulant.

Umberingin hjá bók-haldara landsstýrisins at leggja málið fram, er at tíðindi úr Føroyum skulu kunna koma fram til lang-faraflotan, sum so at siga ikki longur finst, og um nokur ár er heilt burtur.

Høvuðsendamálið er kortini at breiða amerikanska mentunar imperialismu ballaða inn í evangeliskt pappir. Tað er tann amerikanski gleðiðskapurin, tugdur av Billy Graham og hansara likum, ið skal sendast til eyst-anlond. Men hvørja gleði hava hesir menn at boða?

At teir hava útrúddað indinararnar? At teir kúga tey litu? At teir gera fólkaamorð í El Salvador? At teir royndu at drepa alt livandi í Vietnam fyri at tryggja sær, at teir eisini fingi kommunistarnar? At teir hava gjørt neutronbumba, sum drepur livandi, men letur kapitalin standa.

Í einum samfelag, har næstrakærleikin er so stórur, at triði hvør borgari hevur skotvápn, av ótta fyri sinum medmenniskjum, hevur ongan gleðiðskap at bera. Tað er

kanska hetta, sum kallast frælsi? Frælsi at drepa hvønn annan er sjálvandi ein formur fyri frælsi, og ein formur sum amerikumen seta høgt við hægsta morðtalið í Vesturheiminum, men aðra-staðni verður hetta ikki mett so høgt, hóast frælsið verður skert.

Sum ikki einaferð verður kristindómurin brúktur til onnur endamálin enn at breiða gleðiðskapin. Krossferðir og europeiska imperialismen vóru eisini í jesunavninum, men endamálið var kúging og maktgind. Misbrúkið av kristindóminum til onnur endamálin er so vanligur, at tað má sigast at vera ein høvuðseiginleiki við honum.

Í miðöldini var Fanin ein tann best kendt persónurin millum fólk. So komu frelsarasektirnar, sum gjørdur av við Fanan, og øll, sum sig seg vera frelst, sleppa til himmals at sita við høgru hond Guds faders, sjálvt um har verður trøngtligt. Men sjálvandi missir trúgvina alt virði, um Fanin verður dripin. Hvat gera teir so? Tað nyttar einki at bora niður í jørðina, tí har hava amerikumen longu tryggja sær einkarættin til alt ríkið. Jú teir enduruppliva Fanan í Russlandi. Radiostøðin TWR skal so greiða russ-um frá hvussu Fanin sær út, og sjálvandi skal hann

likjast Bresnev. Tað merkiliga er kortini, at um várharra er altvaldandi og helt tað vera neyðugt við gudsdóminum í Russlandi, so skuldi tað ikki verið nakað problem at latið nakrar paulusar siggja ljósið. Tað skuldi ikki verið neyðugt við einum radiosendar, men hann hevur kanska mist mælið?

Kristindómurin og gleðiðskapurin er mannavek og verður eisini politiskt lítið sum annað mannavek. Vit hava so onga trygd fyri at TWR ikki sendir propaganda og kunnu heldur ikki seta treytr fyri tí. Sjálvandi er tað ein móguleiki hjá færoyingum at fáa ein slikan sendara, men tað er ikki neyðugt at troysta allar móguleikar,

serstakliga tá hann kann verða brúktur til figgindaligt virkseimi móti lond-um, sum vit ikki eru í konflikt við. Vit skulu hóast alt bæði tingast um kvotur og hava annað samband við eystanlond.

Til seinast. Hvat hava russar gjørt okkum? Mær vitandi hava teir hvorki blakað bumbur yvir Føroyar, ella søkt færoyks skip. Men teir skulu hava av grovfilini fyri ongar ónáðir at hava gjørt.

Um brøðurnir á Lak-inum hava hug at fara eina krossferð móti russ-um, so kunnu teir fara sjálvir, men Føroyar skulu hvorki leggja lendi ella sendiloyvi til eina privat-kapitalistiska krossferð móti russum.

Dulnevndur

Takk Heri og Eli

Vit hoyra nógvan ymisk-an tónleik í útvarpinum. Áhugurin hjá fólki er ymiskur og tí má úrvalið eisini vera ymiskt, men einki er at ivast í, at úrvalið kundi verið betur.

Tað haldi eg, at send-ingarnar hjá Hera Jacobsen m.a. visa. Tað er einki at taka seg aftur í, at tað liggur væl fyri hjá honum. Umframt hann spælir plátur, sum vit ikki van-

liga hoyra, so hevur hann lættar og forvitnisligar frágreiðingar.

Í hesum víðfangi fari eg at takka Eli Poulsen, sum fyri stuttum hevði »Løg mær dámar«. Tá hoyrdu vit nógvar plátur, t.d. is-lendskar og týskar frá 50-unum, sum sjáldan eru at hoyra og vit tí sakna. Takk fyri tit báðir.

Lurtari